Kulturutskottets betänkande

1980/81:30

med anledning av proposition 1980/81:174 om vissa anslag ur kyrkofonden, m. m.

Propositionen

Propositionens första avsnitt rör frågor om anslag ur kyrkofonden. Sålunda föreslås anslag till en tjänst som stiftsadjunkt för invandrarfrågor vid ärkebiskopens kansli och till en tjänst som sekreterare hos svenska kyrkans diakoninämnd för sjukhusprästverksamheten. Vidare föreslås anslag för utbildning av sjukhuspräster, för ombyggnad av lokaler vid ärkebiskopens kansli och till ett nordiskt folkkyrkosekretariat. Uppräkning föreslås bl. a. av bidraget till svenska kyrkan i utlandet samt av anslagen till fortbildningskurser för präster och kyrkomusiker.

I ett andra avsnitt föreslås provisoriska bestämmelser om boställsränta.

Utskottet

Utskottet har inte funnit anledning till erinran mot förslagen i propositionen men vill i detta sammanhang erinra om att utskottet förra året behandlade ett regeringsförslag om den andliga vården vid sjukhusen (prop. 1979/80:152, KrU 1979/80:29). Detta förslag byggde på ett av särskilt tillkallade sakkunniga avgivet betänkande (Ds Kn 1979:2) Andlig vård vid sjukhus, kriminalvårdsanstalter m. m. Betänkandet innehöll förslag även beträffande omsorgsvårdens institutioner. Vad som föreslogs i propositionen var en delreform som enbart gällde sjukhusen och inte kriminalvårdens anstalter och inte heller omsorgsvårdens institutioner. Med anledning av två motionsyrkanden uttalade utskottet emellertid att utskottet förutsatte att förslag i fråga om andlig vård vid de institutioner utöver sjukhusen som utredningen behandlat, dvs. kriminalvårdens anstalter och omsorgsvårdens institutioner, skulle läggas fram för riksdagen så snart som möjligt efter den beredning inom vederbörande departement som ansågs behövlig.

Detta uttalande från kulturutskottets sida har i propositionen föranlett ett uttalande av föredragande statsrådet att det enligt hans mening bör ankomma på de församlingar där omsorgsvårdens institutioner är belägna att svara för den andliga vården vid dessa. Enligt vad utskottet inhämtat under hand har denna bedömning gjorts bl. a. mot bakgrund av den strävan som numera gör sig gällande i arbetet för de psykiskt utvecklingsstörda nämligen att i möjligaste mån integrera de vårdbehövande i samhället. Ett sätt att uppnå denna integrering är att mer än hittills satsa på mindre institutioner eller på andra boendeformer med tillgång till hjälp och vård. I linje med

denna uppfattning om värdet av integrering har ansetts ligga att ansvaret för den andliga vården vid nu ifrågavarande institutioner bör ankomma på resp. församlingar.

Utskottet har ingen erinran häremot såvitt gäller vårdbehövande som kunnat placeras i vanliga boendeformer med närmare anknytning till hemregionen eller i mindre vårdenheter. Utskottet vill även nämna att utredningen om andlig vård också hade observerat den pågående utvecklingen mot ökad integrering i samhället och att den som sin uppfattning redovisat att utvecklingsstörda som bor ute i samhället eller i de mindre vårdhem som kommer att bestå kan omfattas av den vanliga församlingsvården.

Utskottet vill emellertid å andra sidan också framhålla att det fortfarande finns sammanlagt mer än 20 vårdhem med mellan 100 och 300 platser. Utskottet delar utredningens uppfattning att nuvarande stora omsorgsinstitutioner så länge de består bör kunna utgöra enheter för organiserad andlig vård.

Vad beträffar den andliga vården vid kriminalvårdens anstalter har chefen för justitiedepartementet den 15 december 1980 i ett frågesvar i riksdagen uttalat att han från kriminalvårdsstyrelsen inhämtat att de intagnas önskemål när det gäller andlig vård hittills kunnat tillgodoses. Han har framhållit att detta dock inte hindrar att en utbyggnad av den andliga vården i och för sig skulle vara värdefull. En sådan utbyggnad är emellertid, heter det vidare i frågesvaret, f. n. inte möjlig att genomföra på grund av det statsfinansiella läget.

Utskottet förutsätter att regeringen följer frågan om utvecklingen av den andliga vården på såväl omsorgsvårdens som kriminalvårdens områden och vill i båda dessa avseenden hävda den uppfattning som utskottet redovisade i sitt betänkande KrU 1979/80:29 och som refererats här ovan.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1981 t. v. får bestridas kostnaderna för en tjänst som stiftsadjunkt för invandrarfrågor vid ärkebiskopens kansli,
2. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1981 t. v. får utgå bidrag för avlöning av ytterligare en tjänsteman hos svenska kyrkans diakoninämnd enligt de grunder som förordats i proposition 1980/81:174,
3. att riksdagen medger att ur kyrkofonden får bestridas kostnader för andlig vård vid sjukhus enligt vad som förordats i proposition 1980/81:174,
4. att riksdagen medger att ur kyrkofonden för budgetåret 1981/82 får utgå anslag till ett nordiskt folkkyrkosekretariat med högst 50 000 kr.,

5. att riksdagen medger att ur kyrkofonden till styrelsen för svenska kyrkan i utlandet får utgå,
   dels för tiden den 1 januari 1980–den 30 juni 1981 ytterligare avlöningsbidrag med 127 500 kr.,
   dels fr. o. m. den 1 juli 1981 t. v. 24 bidrag om vartdera 88 600 kr. för budgetår för avlöning av präster som är anställda i styrelsens tjänst i utlandet,
   dels fr. o. m. den 1 juli 1981 t. v. fem bidrag om vartdera 58 300 kr. för budgetår för avlöning av tjänstebiträden,
6. att riksdagen medger att ur kyrkofonden för budgetåret 1981/82 får utgå anslag med högst 475 000 kr. för biträdeshjälp åt biskoparna,
7. att riksdagen medger att ur kyrkofonden för budgetåret 1981/82 får utgå anslag med högst 155 000 kr. för anlitande av biträde vid handläggningen av kyrkliga ärenden inom kommundepartementet,
8. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1981 t. v. får utgå anslag med högst 310 000 kr. för budgetår för studiebidrag åt präster vid tjänstledighet i vissa fall och för anordnande av fortbildningskurser för präster,
9. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1981 t. v. får utgå anslag med högst 140 000 kr. för budgetår för anordnande av fortbildningskurser för kyrkomusiker,
10. att riksdagen medger att ur kyrkofonden fr. o. m. den 1 juli 1981 t. v. får utgå anslag med 365 000 kr. för budgetår till extra utgifter,
11. att riksdagen medger att ur kyrkofonden får utgå högst 400 000 kr. för ombyggnadsarbeten och inredning av nya lokaler vid ärkebiskopens kansli,
12. att riksdagen antar inom kommundepartementet upprättat förslag till lag med provisoriska bestämmelser om boställsränta.

Stockholm den 29 april 1981

På kulturutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

Närvarande vid ärendets slutbehandling: Georg Andersson (s), Karl-Eric Norrby (c), Tore Nilsson (m), Åke Green (s), Kerstin Anér (fp), Tyra Johansson (s), Lars-Ingvar Sörenson (s), Hans Alsén (s), Lars Ahlmark (m), Catarina Rönnung (s), Anna Eliasson (c), Kerstin Andersson i Kumla (s), Bertil Hansson (fp), Elisabeth Fleetwood (m) och Åke Andreasson (c).

GOTAB 69025 Stockholm 1981